

Ehdotus neuvoston asetukseksi hainevien irrottamisesta aluksella

(2002/C 331 E/25)

KOM(2002) 449 lopull. — 2002/0198(CNS)

(Komission esittämä 5 päivänä heinäkuuta 2002)

PERUSTELUT

Hait ja niitä lähellä olevat lajit, kuten rauskut (taksoniin rustokalat kuuluvat kalat), ovat yleensä erittäin herkkiä kalastukselle niiden elinkaaren ominaisuuksista johtuen. Useimpia hailajeja saadaan usein sivusaaliina yhteisön muihin, arvokkaampiin lajeihin kohdennetun kalastuksen yhteydessä, minkä vuoksi niiden kalastusta on vaikea hallita käyttämällä ainoastaan perinteisiä saalis- ja pyyntiponnistusrajoituksiin perustuvia välineitä.

Hain lihan säilöminen vaatii erityiskäsittelyä, muutoin sen korkea ammoniakkipitoisuus ei juuri houkuttele käyttämään sitä ihmisravinnoksi. Näin ollen hain lihan hinta jää tavallisesti alhaiseksi, vaikka tilanne onkin jo alkanut muuttua aluksella tapahtuvan kalankäsittelyn parantumisen johdosta. Hain evät sitä vastoin ovat hyvin kysyttyjä erällä Kaukoidän markkinoilla, koska niitä käytetään keskeisenä ainesosana elintarvikkeiden sakeuttamisaineiden valmistuksessa ja erityisesti haineväkeityksessä. Evät voidaan säilöä helposti kuivaamalla tai jäädyttämällä, ja niiden hinta voi kohota hyvin korkeaksi.

Koska on olemassa vain ani harvoja haiden kalastusta rajoittavia säädöksiä, mikä johtuu kalastustapoja ja haiden biologiaa koskevan täsmällisen tiedon puuttumisesta, on jouduttu käytäntöön, jossa kaikilta kalastusaluksen saaliiksi joutuneilta hailta irrotetaan evät ja ainoastaan nämä irrotetut evät pidetään ja muu osa haista heitetään pois (osa lihasta saatetaan käyttää syötteinä uusia haita pyydetäessä). Tämä haiden "eväpyyntinä" tunnettu käytäntö johtaa suurten haimäärien kuolemaan. Kun aluksella pidetään ainoastaan evät eikä haita kokonaisuudessaan, käytettävissä oleva varastointitila täyttyy hitaammin, mistä seuraa haiden kohtuuton kuolevuus ja sen tuhoiset seuraukset haikannoille. Haiden alhaisen lisääntymisnopeuden takia kantojen elpyminen on hyvin vaikeaa.

Käytettävissä olevat, yleensä pyyntimääriin perustuvat tieteelliset tiedot osoittavat, että monet haikannat ovat vakavasti uhattuina⁽¹⁾. Ennen kuin haikantojen vaihtelusta ja kalastuksen vaikutuksesta niihin on saatu lisää tietoa, jonka avulla voidaan laatia niiden tarpeiden mukaisia hoitosuunnitelmia, kaikki toimenpiteet, joilla voidaan estää kestävä kalastustapojen lisääntyminen tai vähentää kalastuspainetta, vaikuttavat myönteisesti näiden kantojen tilaan. Sen vuoksi tarvitaan pikaisesti sääntöjä, joilla voidaan tuntuvasti rajoittaa haiden eväkalastuksen lisääntymistä tai estää se kokonaan.

Tekniikkaa hainlihan säilöntämenetelmien parantamiseksi on kehitetty samoin kuin markkinoita sen käyttämiseksi ihmisravinnoksi; kysyntää ja markkinoita on myös muille osille, kuten maksalle ja nahkalle. On todennäköistä, että kalastajat voivat tällaisessa tilanteessa saada korkeamman taloudellisen tuoton saaliistaan, jos se käytetään kokonaan; tällöin myös tietyn taloudellisen tuloksen saavuttamiseksi tarvittavaa kalastuspainetta voidaan vähentää.

Edellä olevan perusteella on aiheellista kieltää haiden eväpyynti. Jotta kieltö olisi tehokas, sitä olisi sovellettava kaikenlaisen kalastukseen yhteisön vesillä. Muilla kuin yhteisön vesillä kieltöä voidaan soveltaa ainoastaan yhteisön aluksiin, eikä se sen vuoksi voi olla haiden suojelun kannalta katsottuna täysin tehokas. On kuitenkin yhteisön politiikan mukaista osoittaa samanlaista sitoutumista kantojen säilyttämiseen kaikilla vesillä, joilla sen alukset kalastavat. Tämä ennakoiva asennoituminen myös edistää toimenpiteiden käyttöön ottamista kansainvälisillä areenoilla, erityisesti alueellisissa kalastusjärjestöissä, ja saattaa komission samaan asemaan sellaisten maiden kanssa, jotka ovat toteuttaneet vastaavia toimenpiteitä.

⁽¹⁾ Ks. erityisesti FAO:n raportti "A preliminary evaluation of the status of shark species" (Alustava arvio hailajien tilasta) – FAO Fisheries Technical Paper nro 380, Rooma, FAO, 1999.

Tehokkain ja käyttökelpoisin keino eväpyyntikiellon täytäntöön panemiseksi ja haiden sivusaaliiden tekemiseksi vähemmän houkutteleviksi on kieltää evien irrottaminen aluksella sekä irrotettujen evien aluksella pitäminen, jälleenlaivaaminen ja aluksesta purkaminen. Koska irrotettuihin ja aluksella pidettyihin tai aluksesta purettuihin eviin perustuva valvonta ja lajien tunnistaminen tuottaa käytännössä vaikeuksia, kieltä olisi sovellettava kaikkiin rustokaloihin. Kiellon ei kuitenkaan pitäisi koskea rauskun evien leikkaamista, koska siinä on tarkoituksena käyttää tärkein osa kalan lihasta ja koska rauskun evät on helppo erottaa kaikkien muiden rustokalojen irrotetuista evistä.

Joissakin kalastusmuodoissa saattaa kuitenkin olla käytännön syistä tarpeen irrottaa hainevät aluksella ja käsitellä evät ja ruumiit erikseen silloinkin kun ruumis on tarkoitus pitää ja käyttää. Tällaisissa tilanteissa katsotaan, että on aiheellista myöntää erityiskalastuslupa, joka oikeuttaa tällaiseen menettelyyn samalla kun varmistetaan, että evien pitämiseen aluksella, purkamiseen aluksesta tai jälleenlaivaamiseen liittyy niitä vastaavan kalanruumiin painon pitäminen aluksella, purkaminen aluksesta tai jälleenlaivaaminen. Täytäntöönpanon valvonnan helpottamiseksi ja mahdollisten väärinkäytösten vähentämiseksi on aiheellista vahvistaa yksi ainoa rajoittava, kaikkiin hailajeihin sovellettava muuntokerroin.

Tämä asetus on sellainen haiden suojelutoimenpide, josta komissio ilmoitti äskettäisessä tiedonannossaan yhteisön toimintasuunnitelmasta ympäristönsuojelua koskevien vaatimusten sisällyttämiseksi yhteiseen kalastuspolitiikkaan (KOM(2002) 186 lopull.). Sääntely muodostaa myös osan yhteisön haiden säilyttämiseksi ja kestäväksi hyödyntämiseksi laatimaa ja täytäntöön panemaa kattavampaa hoitosuunnitelmaa, joka on yhdenmukainen FAO:n vastuullista kalastusta koskevien menettelysääntöjen ja FAO:n kansainvälisen haita koskevan toimintasuunnitelman kanssa.

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 37 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Yhteisön kalastus- ja vesiviljelyjärjestelmän perustamisesta 20 päivänä joulukuuta 1992 annetun asetuksen (EY) N:o 3760/92 ⁽¹⁾ 4 artiklassa säädetään, että kalavarojen järjestyksen ja vastuullisen sekä kestäväällä pohjalla tapahtuvan hyväksikäytön varmistamiseksi neuvosto toteuttaa yhteisön toimenpiteet, joilla vahvistetaan vyöhykkeille pääsyn ja kalavarojen saatavuuden sekä kalastustoiminnan harjoittamisen edellytykset.
- (2) Hait, rauskut ja niiden kaltaiset lajit sisältävään *Elasmobranchii*-taksoniin kuuluvat kalat ovat yleensä erittäin herkkiä kalastukselle niiden elinkaaren ominaisuuksista johtuen. Useimpia näistä lajeista saadaan usein sivusaaliina yhteisön muihin, arvokkaampiin lajeihin kohdennetun kalastuksen yhteydessä.
- (3) Käytettävissä olevat, yleensä pyyntimääriin perustuvat tiedot osoittavat, että monet haikannat ovat vakavasti uhattuina.

- (4) Ennen kuin haikantojen vaihtelusta ja kalastuksen vaikutuksesta niihin on saatu lisää tietoa, jonka avulla voidaan laatia niiden tarpeiden mukaisia ja kattavia hoitosuunnitelmia, kaikki toimenpiteet, joilla voidaan estää kestävä kalastustapojen lisääntyminen tai vähentää haihin kohdistuvaa kalastuspainetta, vaikuttavat myönteisesti haiden säilymiseen.

- (5) "Eväpyynnin" harjoittaminen, jossa hailta irrotetaan evät ja muu osa hain ruumiista heitetään mereen, saattaa aiheuttaa haiden kohtuutonta kuolevuutta siinä määrin, että monet haikannat ovat uhanalaisia ja niiden kestävyys vaarantuu.

- (6) Tarvitaan pikaisia toimenpiteitä, joilla voidaan rajoittaa haiden eväkalastuksen lisääntymistä tai estää se kokonaan, ja hainevien irrottaminen olisi sen vuoksi kiellettävä. Koska irrotettuihin eviin perustuva lajien tunnistaminen tuottaa käytännössä vaikeuksia, kieltä olisi sovellettava kaikkiin rustokaloihin, rauskunevien irrottamista lukuun ottamatta.

- (7) Hainevien irrottaminen aluksella voidaan kuitenkin sallia, jos irrottamisen tarkoituksena on tehostaa kaikkien hain osien käyttöä käsittelemällä aluksella erikseen hain evät ja muut osat. Tällaisissa tapauksissa lippujäsenvaltion olisi myönnettävä ja hoidettava niihin liittyvillä edellytyksillä varustetut erityiskalastusluvat erityiskalastuslupia koskevista yleisistä säännöksistä 27 päivänä kesäkuuta 1994 annetun asetuksen (EY) N:o 1627/94 ⁽²⁾ mukaisesti.

⁽¹⁾ EYVL L 389, 31.12.1992, s. 1. Asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1181/98 (EYVL L 164, 9.6.1998, s. 1).

⁽²⁾ EYVL L 171, 6.7.1994, s. 7.

- (8) Sen varmistamiseksi, että kaikki hain osat pidetään aluksella evien irrottamisen jälkeen, sellaisten alusten, joilla on voimassa oleva erityiskalastuslupa, päälliköiden olisi pidettävä kirjaa sekä hainevien että muiden, sisälmysten poistamisen jälkeen jäljelle jääneiden hain osien painosta. Nämä merkinnät olisi tehtävä aluspäiväkirjaan siten kuin yhteiseen kalastuspolitiikkaan sovellettavasta valvontajärjestelmästä 12 päivänä lokakuuta 1993 annetussa asetuksessa (EY) N:o 2847/93 ⁽¹⁾ säädetään, tai asianmukaisella tavalla erityisrekisteriin.
- (9) Haiden eväpyynnistä aiheutuvat ongelmat ulottuvat laajalle yhteisön vesialueiden ulkopuolelle. On aiheellista, että yhteisö osoittaa samanlaista sitoutumista kantojen säilyttämiseen kaikilla merialueilla. Tätä asetusta olisi sen vuoksi sovellettava kaikkiin yhteisön aluksiin.
- (10) Haikantojen säilyttämistä koskevan perustavoitteen saavuttamiseksi on suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tarpeen ja aiheellista säätää haiden evien irrottamista aluksella koskevat säännöt. Perustamissopimuksen 5 artiklan kolmannen kohdan mukaisesti tämä asetus ei ulotu laajemmalle kuin on asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan hainevien irrottamiseen, aluksella pitämiseen, jälleenlaivaamiseen ja aluksesta purkamiseen:

1. aluksilla, jotka ovat jäsenvaltioiden suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilla merialueilla;
2. muilla merialueilla aluksilla, jotka purjehtivat jäsenvaltioiden lipun alla tai jotka on rekisteröity jäsenvaltioissa.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1. "hainevällä" mitä tahansa hain evää pyrstöevä mukaan luetuna mutta lukuun ottamatta rauskujen rintaevä;
2. "hailla" kaikkia taksoniin *Elasmobranchii* kuuluvia kaloja;
3. "erityiskalastusluvalla" kalastukseen oikeuttavaa asetuksen (EY) N:o 1627/94 mukaisesti myönnettävää ja hoidettavaa kalastuslupaa.

3 artikla

Kielletyt toimet

1. Kielletään hainevien irrottaminen aluksella, pitäminen aluksella, jälleenlaivaaminen ja aluksesta purkaminen.

2. Kielletään tämän asetuksen vastaisesti irrotettujen, aluksella pidettyjen, jälleenlaivattujen tai aluksesta purettujen hainevien ostaminen, myytäväksi tarjoaminen ja myyminen.

4 artikla

Poikkeus ja erityiskalastuslupa

1. Poiketen siitä, mitä 3 artiklan 1 kohdassa säädetään, ja jollei 2, 3 ja 4 kohdasta muuta johdu, alusten, joilla on voimassa oleva erityiskalastuslupa, voidaan sallia irrottaa hainevät ja pitää haineviä aluksella, jälleenlaivata niitä ja purkaa niitä aluksesta.
2. Tällainen erityiskalastuslupa myönnetään ainoastaan aluksille, jotka ovat osoittaneet pystyvänsä käyttämään kaikki haiden osat ja jotka ovat perustelleet tarpeensa käsitellä aluksella erikseen hainevät ja muut haiden osat.
3. Kielletään aluksia, joilla on voimassa oleva erityiskalastuslupa, heittämästä mereen sisälmysten poistamisen ja hainevien irrottamisen jälkeen jäljelle jääneitä hain osia. Irrotetut hainevät on pidettävä aluksella, purettava aluksesta tai jälleenlaivattava yhdessä haiden muiden osien vastaavan painon kanssa.
4. Kaikki aluksella olevat hainevät ja muut jäljellä olevat hain osat on jälleenlaivattava tai purettava samanaikaisesti.

5 artikla

Hainevien ja muiden jäljellä olevien hain osien painosuhte ja kirjanpito

1. Edellä olevan 4 artiklan 3 kohtaa sovellettaessa hainevien paino ei saa ylittää 5:tä prosenttia sisälmysten poistamisen jälkeen jäljelle jääneiden hain osien kokonaispainosta.
2. Sellaisten alusten, joilla on voimassa oleva erityiskalastuslupa, päälliköiden on pidettävä kirjaa aluksella pidettyjen, jälleenlaivattujen ja aluksesta purettujen hainevien ja muiden, sisälmysten poistamisen jälkeen jäljelle jääneiden hain osien painosta.

Nämä merkinnät on tehtävä asetuksen (EY) N:o 2847/93 6 artiklan 1 kohdassa säädettyyn aluspäiväkirjaan silloin kun kyseistä kohtaa on sovellettava. Sellaisten alusten osalta, joihin ei sovelleta mainitun asetuksen 6 artiklan 1 kohtaa, merkinnät on tehtävä erityisrekisteriin, jonka antaa erityiskalastusluvan myöntävä toimivaltainen viranomainen.

6 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan [60 päivää julkaisemisen jälkeen].

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

⁽¹⁾ EYVL L 261, 20.10.1993, s. 1. Asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission asetuksella (EY) N:o 1965/2001 (EYVL L 268, 9.10.2001, s. 2).